

Vil ha ROT-fradrag i 2015

- Den nye regjeringen har lovet å utrede ROT-fradrag som tiltak for å bekjempe svart arbeid i Norge. Finansminister Siv Jensen er svært opptatt av dette, og etter min mening bør det være et mål at ROT-fradrag kan bli innført fra og med budsjettåret 2015. Det sier Fremskrittspartiets finanspolitiske talsmann, Gjermund Hagesæter. Han får støtte av NHH-professor Ola H. Grytten som mener ROT vil være nødvendig for å få redusert omfanget av svart arbeid i husholdningene.

Hagesæter og Grytten deltok i en debatt om svart arbeid på Vestlandske Bygg- og Anleggsdag sammen med stortingsrepresentant Per Rune Henriksen (Ap) og næringspolitisk direktør i Byggenæringens Landsforening, Audun Lågøy.

ROT står for Rehabilitering, Oppussing og Tilbygg. I Sverige gis det fradrag med inntil 50.000 kroner årlig per person i hver husstand for arbeid som håndverkere utfører i boligene. Halvparten av kostnadene for utført

arbeid trekkes fra på fakturaene, og bedriftene får dette beløpet refundert av skatteetaten. Gjermund Hagesæter fremholdt at dette har hatt svært positiv effekt ved at omfanget av svart arbeid i hjemmene på få år er redusert til et minimum. Han sa også at erfaringen fra Sverige bortfallet av skatteinntekter blir mer enn kompensert ved i form av avgifter og skatt fra håndverkere som tidligere har fått sin lønn under bordet.

- Regjeringen skal levere

- Den nye regjeringen kommer til å levere når det gjelder kamp mot skatteunndragelser. ROT-fradrag er et tiltak som forholdsvis lett lar seg innføre. Om prosessen frem til et vedtak i Stortinget kan gå så raskt at fradraget blir en del av statsbudsjettet for 2015 er det ikke mulig for meg å si sikkert, men det bør være et mål, sier Hagesæter.

Ola H. Grytten sa at ROT-fradrag vil kunne ha uønskede fordelingsmessige effekter, men mener likevel at det er nødvendig for å gjøre svart arbeid hvitt. Per Rune Henriksen sa i debatten at han hadde «lave skuldre» i forhold til hva som kommer ut av den utredningen

regjeringen skal gjennomføre, men pekte på at ROT vil medføre en omfordeling i skattesystemet og vil være i strid med viktige prinsipper i skattereformen.

Gjermund Hagesæter var på sin side ikke så bekymret for at ROT-fradraget vil være til fordel for dem som har mest fra før. – For personer som Kjell Inge Røkke vil dette fradraget ha liten effekt, mens det vil ha betydelig effekt for folk med vanlige inntekter. Vi må gjøre det enklere for folk å velge hvitt, understreket han.

Byggenæringens Landsforening mener innføring av ROT-fradrag vil være et av flere virkemidler i bekjempelsen av svart arbeid. – Dette må kombineres med et regelverk som stiller kompetansekrav til alle som utfører håndverktjenester, sa Audun Lågøy.

Stor svart økonomi

Ola H. Grytten sa at svart økonomi utgjør kanskje så mye som 10 – 15 prosent av norsk økonomi, det vil si 300 – 450 milliarder kroner. - Vi ligger dermed klart over gjennomsnittet for nord- og vesteuropeiske land.

I en undersøkelse i 2011 oppga 16 prosent av de spurte at de hadde kjøpt svart arbeid i løpet av de siste to årene. Renhold og snekkerarbeid er tjenester som mest typisk blir utført svart. Grytten påpekte at de fleste som benytter seg av svart arbeid oppgir økonomiske motiver for ikke å benytte en leverandør som fakturerer med merverdiavgift.

– Samfunnet vil dermed kunne tjene på at det innføres ordninger som gjør det mindre fordelaktig å engasjere en svart håndverker.

Foruten ordninger som stimulerer til lovlig kjøp og salg av tjenester i hjemmet, pekte Grytten også på at økt tilsyn, spesielt med utenlandske firmaer, kan ha positiv betydning i bekjempelsen av svart arbeid.

Panelet som drøftet bekjempelse av svart arbeid på Vestlandske Bygg- og Anleggsdag. Fra venstre NHH-professor Ola H. Grytten, stortingsrepresentant Per Rune Henriksen (Ap), stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter (Frp) og Audun Lågøy, direktør for næringspolitikk i BNL.

Et godt år?

ransen som meget eller svært høy, mens det i fjor bare var vel halvparten av de spurte som opplevde konkurransesituasjonen slik.

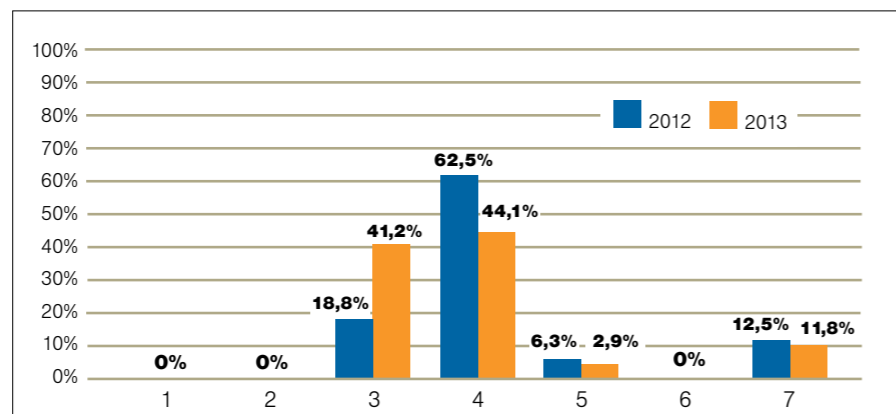
Dersom etterspørselen i deler av markedet får en «dupp» må det påregnes at kampen om oppdrag forsterkes ytterligere. Når marginene er små vil det kunne friste enkelte til å operere på utsiden av lovverket. Det gjør det desto viktigere å øke innsatsen mot svart arbeid og sosial dumping.

I EBA har vi lenge tatt til orde for at myndighetene øker kontrollvirksomheten på arbeidsplassene for å avsløre useriøse aktører. Selv om svart arbeid er lite utbredt i den delen av bygg- og anleggsmarkedet våre medlemmer opererer, har det som foregår i markedet for håndverkstjenester betydning for hele bransjen. At den nye ledelsen i Finansdepartementet nå har iverksatt utredning av ROT-fradrag er et skritt

i riktig retning. Det avgjørende er imidlertid at dette virkemiddelet mot skatte- og avgiftsunndragelser faktisk blir innført – aller helst i statsbudsjettet for 2015. I kampen mot sosial dumping er det viktig at tolkningen av vikarbyrådirektivet kan gi rom for lønnsdifferensiering mellom fast ansatte og vikarer basert på krav til kompetanse. I dag er Norge det eneste landet som praktiserer direktivet uten noen form for unntak fra likebehandlingsprinsippet, noe som paradoksalt nok bidrar til mer useriøse forhold i bransjen.

Om 2014 blir et godt år for medlemsbedriftene i EBA vil ikke minst avhenge av tiltak som gjør det vanskeligere å drive useriøst. Kampen for likeverdige konkurransevilkår må fortsette!

Arild Grønsdal,
styreleder EBA Vestenfjelske

Grafen viser bedriftenes vurdering av kapasitetsutnyttelse hos underentreprenører på ett års sikt. 1 indikerer svært lav kapasitetsutnyttelse og 5 svært høy. 6 er «ikke aktuell» og 7 «vet ikke».

Ved inngangen til et nytt år kan vi i EBA Vestenfjelske konstatere at kapasitetsutnyttelsen i våre medlemsbedrifter er minst like god som den var for 12 måneder siden. Det vet vi basert på en spørreundersøkelse som to tredeler av medlemmene har besvart. Åtte av ti oppgir at aktivitetsnivået er meget eller svært høyt for tiden. Og som i fjor tror de fleste at dette også kommer til å være situasjonen 12 måneder frem i tid. Derimot er det flere nå enn for ett år siden som mener oppdragssituasjonen for bedriftens underentreprenører vil være mindre lystelig ved årsskiftet 2014/2015. Ingen krise, men en likevel markert endring i forhold til hvordan utsiktene for underentreprenørene ble vurdert for ett år siden.

Dette fremtidsbildet sammenfaller med generelle forventninger om svakere vekst i norsk økonomi. Aktører i bransjen gir også uttrykk for at den nervøsiteten som har preget boligmarkedet de siste månedene kan få konsekvenser for igangsettelse av planlagte boligprosjekter. Selv om behovet for nye boliger er uomtvistelig får tegnene til større forsiktighet blant kjøperne også betydning for utbyggernes prioriteringer.

Medlemsbedriftene i EBA gir ved inngangen til 2014 også uttrykk for at konkurransen om oppdrag som lyses ut som anbud er blitt større. Tre av fire beskriver denne konkur-

- Gyv løs på den nye regjeringen

- Norge er det eneste landet i EU/EØS som ikke har innført noen av de unntak fra likebehandlingsprinsippet i vikarbyrådirektivet som direktivet gir adgang til. Mitt råd til bygg- og anleggsbransjen er derfor å gyve løs på den nye regjeringen for få bestemmelser som tillater innleie av arbeidskraft på vilkår som gjør det mulig å differensiere lønn i henhold til den enkeltes kompetanse.

Det sa partner Torkel Tveit i advokatfirmaet Steenstrup Stordrange på medlemsmøtet i EBA Vestenfjelske i desember der praktiske konsekvenser av vikarbyrådirektivet var tema.

Innleide arbeidstakere skal i henhold til direktivet likebehandles med ansatte i innleiebedriften når det gjelder lønns- og arbeidsvilkår. Likebehandlingen gjelder alle lønnsselementer, med unntak av kollektive forsikrings- og pensjonsordninger, samt mulige unntak for goder som PC, mobiltelefon, treningsmedlemskap og personalrabatter. Hvorvidt vikarer kan unntas fra bonuser som utdeles på selskapsnivå er omstridt. Innleiebedriften har opplysningsplikt om vilkårene for fast ansatte til bemanningsbyrået, og kan kreve dokumentasjon på vilkårene byrået har avtalt med vikaren. Dersom utleieselskapet ikke betaler vikaren den lønnen vedkommende har krav på, er innleieselskapet solidarisk ansvarlig for å betale den innleide denne lønnen.

«Svindyr å leie inn vikarer»

Tveit viste til at bedriftene i sin omtale av konsekvensene av dette regelverket uttrykker at det er blitt «svindyr å leie inn vikarer». For å redusere kostnadene ved bruk av ekstern

arbeidskraft er det som alternativ til personell fra et vikarbyrå mulig å leie inn arbeidskraft direkte fra en produksjonsbedrift i for eksempel Litauen eller Polen. Men det er kun mulig i begrenset omfang, fordi andelen med arbeidere rekruttert direkte fra produksjonsbedriften ikke kan bli så stort at utleie blir produksjonsbedriftens hovedvirksomhet.

Et annet alternativ er å kjøpe underentrepriser fra lavkostland i stedet for å leie inn arbeidskraft. Da er det imidlertid viktig at det reelt sett er en entreprise og ikke arbeidsleie. Det vil fort kunne bli bedømt som arbeidsleie om "underentreprenøren" ikke skal ha risiko for sluttproduktet, ikke skal stille med eget utstyr og ikke kan instruere egne ansatte i prosjektet.

Unntak fra det generelle likebehandlingsprinsippet er etter direktivet mulig dersom den som leies ut mottar garantilønn fra bemanningsbyrået (lønn mellom oppdrag). Også dersom det gjelder tariffavtaler, nasjonale eller lokale, som fraviker prinsippet om lik lønn, tillater direktivet at bedriftene gjør tilsvarende forskjeller gjeldende for vikarene. Norge har imidlertid ikke benyttet noen av disse unntaksmulighetene.

- Lag lønns- og personalreglement

Handlingsrommet for å differensiere avlønning mellom fast ansatte og vikarer er lite. Tveit påpekte derfor betydningen av at bedriftene etablerer et lønns- og personalreglement med klare vurderingskriterier for lønn knyttet til driftsansenitet, og interne kompetansekrav for å få lønnsopprykk. Dermed vil man kunne dokumentere

Partner Torkel Tveit i advokatfirmaet Steenstrup Stordrange.

lønnforskjeller mellom nyansatte og erfarne medarbeidere, og betale så vel nyansatte som vikarer deretter. I personalreglementet kan man også definere klare vilkår for rett til ulike «ansattgoder».

Leder for juridisk avdeling i EBA, Snorre Fuhr, sa at foreningen jobber for at reglementet tilknyttet vikarbyrådirektivet skal sikre bedrifter som benytter innleid arbeidskraft like konkurransevilkår med utenlandske virksomheter som tar oppdrag i Norge.

- Vikarbyrådirektivet er så rigid at bedrifter som ønsker å opptre seriøst lett havner i et etisk «limbo», påpekte Fuhr. Han sa at EBA og BNL har utarbeidet et standard avtaleverk for virksomheter som ønsker å ha et detaljert lønssystem innenfor lovlige rammer.

Gikk til topps to ganger

Ørjan Welander Magnussen (24) fra Arna i Bergen trakk det lengste strået da juryen vurderte kandidatene til konkurransen om å bli «Årets lærling» 2013. Han utdanner seg i betongfaget og jobber i Veidekke Entreprenør. Både han og de to lærlingene som delte andreplassen skal ta fagprøve til sommeren. Ørjan gikk også til topps i en konkurranse blant betongfaglæringer om å bygge en forskaling under høstens store utdanningsmesse i Bergen.

Premien som «Årets lærling» på 10.000 kroner og et diplom ble overrakt på EBA Vestenfjelskes medlemsmøte i desember av lederen for opplærings- og helseutvalget i Hordaland fylkeskommune, Roald Stenseide. Erlend Haugland (19) fra Austevoll, som skal bli anleggsmaskinfører, og Helge Kroken (19) fra Stryn, som skal bli tømrer, fikk diplom og en sjekk på 5.000 kroner. De ble "Årets lærling" i sine fag, og jobber henholdsvis hos brødrene Ulveseth og i HS-Bygg.

Hordalandsmesterskapet i betongfag gikk over

to dager og bestod av en teoretisk og en praktisk prøve. Da konkurrerte Ørjan mot Marton Alvær, som er lærling hos Backer Entreprenør, og Aliou Jaiteh, som er lærling hos Skanska. Arbeidene ble vurdert av prøvenemda under ledelse av Frode Skagen.

– Deltakerne valgte ulike løsninger på den praktiske oppgaven men viste alle at de mestrer de faglige kravene til en god forskaling, fremholdt Skagen. Kriteriene for bedømmelsen var nøyaktighet, økonomisk forståelse og valg av materialer.

«Viser usedvanlig interesse»

I uttalelsen fra Veidekke Entreprenør til juryen for «Årets lærling» heter det at «Øyvind viser en usedvanlig interesse for faget og er alltid engasjert. Han tar gjerne tegninger med seg hjem og studerer disse, og kommer med forslag til hvordan oppgavene skal løses».

I tillegg blir Ørjans holdninger til HMS og dyktighet med hensyn til dokumentasjon av sitt arbeid fremhevet. Det teller også positivt at han alltid møter presis, og gjerne har kaffen klar når kollegaene kommer på jobb. Øyvind

er også valgt som lærlingenes representant i Yrkesopplæringsnemda.

Kåringen av «Årets lærling» er gjort blant 290 lærlinger i entreprenørbransjen i Hordaland og Sogn og Fjordane. En jury bestående av representanter for BYGGOPP i Hordaland og Sogn og Fjordane, fagopplæringskontoret i Hordaland fylkeskommune og Fellesforbundet foretar den endelige bedømmelsen av bedriftenes kandidater.

Ørjan Welander Magnussen ble både «Årets lærling» og Hordalands-mester i betongfag i 2013. Her er han flankert av konkurrentene i kampen om å bygge en god forskaling, Aliou Jaiteh (t.v.) og Marton Alvær.

- Bergens største byfornyingsprosjekt

- Kronstadparken er det største byfornyingsprosjektet som pågår i Bergen for tiden. Når området om noen år er ferdig utviklet vil det ha næringsbygg med rundt 4.000 arbeidsplasser og 570 leiligheter oppført av Brødrene Ulveseth. Vi er stolte av å være partner i dette store prosjektet.

For administrerende direktør Atle Ulveseth og hans medarbeidere er første etappe (N 1) i Kronstadparken nå tilbakelagt. Sammen med OBOS er et bygg med 95 leiligheter over fem plan, samt butikklokaler på gateplan, gjort ferdig og overlevert. I tillegg kommer to parkeringsetteraser under bakkenivå. I neste trinn (N 2), med totalt 220 leiligheter, blir de første 99 lagt ut for salg om kort tid. Grunnarbeidet er påbegynt og planlagt innflytting er høsten 2016. På den siste tomten (N 3), som Brødrene Ulveseth også utvikler sammen med OBOS, pågår fortsatt detaljregulering for plassering av 255 leiligheter. Atle Ulveseth regner med at hele jobben skal være gjort innen det har gått fem år.

Jobber langsiktig

- Skal man drive boligbygging i Bergen må man jobbe langsiktig. Da vi kom inn i prosjektet i 2008 var reguleringsplanen for N 1 blitt godkjent to år tidligere. Men som følge av en innsigelse fra Fylkesmannen kom ikke detaljreguleringen på plass før i 2010. Vi gikk heldigvis seirende ut av omkampen med Fylkesmannen, og unngikk en tilsvarende runde for N 2. Dermed kan vi tilby gode parkeringsmuligheter både for beboerne og for leietakere i de tilstøtende næringsbyggene, forteller prosjektleder Ragnar Stople.

Før byggingen av det nye komplekset langs Bjørnsonsgaten kunne starte i oktober 2011 måtte det rives og klargjøres på tomten. Først ble de gamle arbeiderboligene og ESSO-stasjonen fjernet, som også medførte utgraving og transport til Fitjar av 2.200 tonn forurenset masse. Deretter ble Bergen Jernstøperi og hallene til Bergen Garasjekompani bokstavelig talt historie. Det vakre murbygget som tidligere var kontor for J.H. Nævdal blir imidlertid bevart.

Tett på Bybanen

- Vår største utfordring underveis i første del av prosjektet har vært å bygge med Bybanen som nærmeste nabo. Vi måtte blant annet reetablere en over hundre år gammel stor gråsteinsmur mens bybanevognene suste forbi. Vi trodde muren stod på fjell, og svettet litt ekstra da muren kom i bevegelse og var i ferd med å kalve mot banen. Men vi fikk heldigvis kontroll over situasjonen og fikk gjort det vi skulle, sier prosjektleder Truls Birkeland. Han understreker at samarbeidet med Bybanen

Brødrene Ulveseth utvikler tre tomter i Kronstadparken med i alt 570 leiligheter sammen med OBOS. Her er prosjektleder Truls Birkeland (t.v.), prosjektleder Ragnar Stople og administrerende direktør Atle Ulveseth fotografert på en av solterassene i bygget som nå er ferdig med utsikt til tomten for neste prosjekt der grunnarbeidet er kommet i gang.

har vært meget godt. – De har vist hensyn og senket hastigheten når vi har bedt om det.

Hageanlegg og takterrasser

Leilighetskomplekset er ført opp i plasset betong som er fordelaktig med hensyn til lyd og gir lavere byggehøyde. Leilighetene er markedsført med energisertifisert C, men løsningene tilfredsstillende for en stor del de strengere kravene i B-sertifikatet. Bygget er tilknyttet fjernvarme. Brannsikkerheten er ivare tatt med sprinkling og felles brannalarm. De fleste leilighetene har balkonger, men i første byggetrinn er det også gitt plass til et hageanlegg og to solrike takterrasser i 6. etasje.

Vrimleareal og servicetilbud

Brødrene Ulveseth og OBOS kjøpte tomtene N 1 og N 2 fra Bara Eiendom, som forestår utbygging av kontordelen av Kronstadparken. De har i fellesskap opparbeidet et offentlig vrimleområde på 1.200 kvadratmeter i nordenden av tomten, der den etter hvert så kjente Skater-skulpturen vil få plass. I forbindelse med kommende byggetrinn får området en bred gate fra nord og sør til Fabrikkogaten og et bilfritt gatetun med granittbelegg.

– Vi har allerede fått en matvarekjede og en frisør som leietakere på gateplan og håper også å få på plass et serveringssted, sier prosjektlederen.

Fakta om prosjektet

Brødrene Ulveseth og OBOS har på 50/50-basis etablert to selskaper med fokus på boligbygging på tre tomter i Kronstadparken med til sammen 570 leiligheter i varierende størrelse. Partene har også et felles selskap for et prosjekt for bygging av 210 leiligheter på Straume. I første byggetrinn i Kronstadparken, med total kontraktsverdi på 139 millioner kroner (eks. mva.), har Brødrene Ulveseth bemannet prosjektet med 32 fagarbeidere, mens underentreprenører til sammen har hatt cirka 50 personer i arbeid på det meste. På listen over underentreprenører står Åsane Byggmesterforretning (tømmer), Magnus M. Thunestvedt (elektro), Bergen Rørteknikk (rør), Bergen Air (ventilasjon) og BHB (maling/tapet).

Fakta om Brødrene Ulveseth

Brødrene Ulveseth AS ble etablert i 1932. Det familieeide firmaet med kontor i Godvik er en velkjent entreprenør- og murmesterbedrift i regionen. Virksomheten spenner over mur- og betongarbeid, betongsaging og kjerneboring, elementproduksjon og eiendomsforvaltning. Firmaet har 107 ansatte, hvorav 12 lærlinger. Brødrene Ulveseth har gjennom de senere år hatt sterk vekst og oppnådd gode resultater.

Kronstadparken slik den vil fremstå ferdig utviklet.

Truls Birkeland har ledet byggingen med Bybanen som nærmeste nabo.

Suksess med tilpasset opplæring

- Tallet på opplæringsbedrifter og på lærlinger i bygg- og anleggsteknikk-fagene er i vekst i Hordaland og Sogn og Fjordane. Tilsynelatende er det tilbudet om tilpasset opplæring som gjør det mer attraktivt å satse på fagbrev innen bygg og anlegg.

Det sier Jonny Olsen som er opplæringsleder i BYGGOPP Hordaland. Yrkesopplæringen har tradisjonelt vært basert på to års teoretisk opplæring i videregående skole og to års praktisk trening i en opplæringsbedrift. For å imøtekomme behovene til blant andre teorisvake elever eller ungdom som er lei av skolen, er det i de senere årene blitt satset på alternative utdanningsløp: 0 + 4 som innebærer at teori og praksis kombineres gjennom hele læretiden, eller 1 + 3 som innebærer ett år

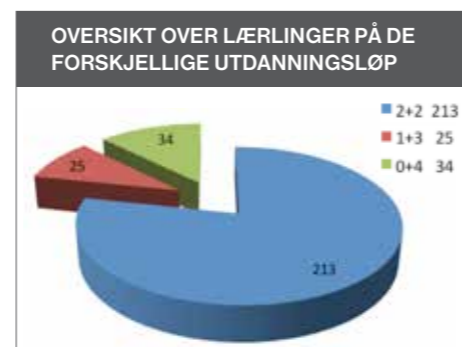
på skole og deretter tre år med i hovedsak praktisk opplæring.

- I øyeblikket er det i de to fylkene til sammen 213 lærlinger som følger det tradisjonelle utdanningsløpet, mens 34 følger 0 + 4 -løpet og 25 følger 1 + 3. Vel en femtedel har med andre ord valgt et av de alternative utdanningsløpene. Uten disse valgmulighetene er jeg overbevist om at vi ikke hadde klart å rekruttere så mange lærlinger til våre fag, fremholder Olsen.

Direktør Hans Martin Moxnes i EBA Vestenfjelske opplyser at det nå er 70 registrerte opplæringsbedrifter i BYGGOPP Hordaland og 141 i BYGGOPP Sogn og Fjordane.

- At stadig flere virksomheter innfrir kravene som opplæringsbedrift legger et godt

grunnlag for rekruttering til bransjen. I Hordaland og Sogn og Fjordane er vi nå i ferd med å nå målet i «Samfunnskontrakten» som ble inngått i fjor om vekst på 20 prosent i antall lærlinger innen 2015, sier Moxnes.

Medlemsbedrifter EBA Vestenfjelske

Allbygg Florø AS, Florø
Amundsen Diving AS, Rubbestadneset
B Telle Trearbeid AS, Fjell
Backer Entreprenør AS, Bergen
Bergen Bydrift AS, Nesttun
Betonggulv AS, Søfteland
Betonmast Bergen AS - Bergen
Brødrene Ulveseth AS, Bergen
Brødrene Rio AS, Blomsterdalen
Byggservice AS, Sandvoll
Consto Bergen AS, Bergen
Engelsen Anlegg AS, Stord
Engelsen Bygg AS, Stord
Engelsen Entreprenør AS, Stord
Engelsen Eftf. AS, W., Stord
Entr. Magnar Sivertsen AS, Arna
Entreprenør Magne Heldal AS, Straumsgrend
G & H Skjelnes Entreprenør AS, Seimsfoss
Gunnar Røsseland Entr. AS, Husnes
Helgesen Tekniske-Bbygg AS, Valestrandsfossen
HS Bygg AS, Stryn
Høyer Odda, Odda
IMC Diving, Bergen

JM Norge AS, Bergen
Jon Strømsnes AS, Florø
Kleiven Sogn AS, Årdalstangen
LAB Entreprenør AS, Bergen
Lemminkäinen Norge AS Avd. Bergen - Bergen
Malthus AS, Bergen
Moelven Nordia AS, Bergen
Mesta AS, Distrikt Bergen, Rådalen
Mesta AS, Region Vest, Leikanger
Mesta AS, Distrikt Fjordane, Førde
Mesta AS, Distrikt Sogn, Leikanger
Mesta AS, Hardanger
Mesta AS, Distrikt Rogaland, Haugesund
NCC Construction AS Anlegg, Bergen
NCC Construction AS Bygg, Bergen
NCC Construction AS Anlegg, Florø
NCC Roads AS Avd Asfalt Nord-Vest - Bergen
O L Kythe AS, Voss
OBAS Vest AS, Bergen
Rør-Dykk AS, Hagavik
Seadive AS, Fjell
Sjøentreprenøren AS, Bergen
Skanska Norge AS, RegionVest - Bygg, Bergen

Skanska Norge AS, RegionVest - Anlegg, Bergen
Skanska Norge AS, Florø
Spilde Entreprenør AS, Voss
Stoltz Entreprenør AS, Bergen
Strand A/S, Bergen
Tertnes Entreprenør AS - Bergen
UNU AS, Måløy
Veidekke Entreprenør AS
Distrikt Bergen, Bergen
Veidekke Entreprenør AS
Distrikt Sogn og Fjordane, Kaupanger
Veidekke Entreprenør AS
Avdeling Sandane, Sandane
Veidekke Entreprenør AS
Avdeling Sogndal, Sogndal
Veidekke Entreprenør AS
Avdeling Volda - Volda
Veidekke Industri AS
Distrikt Sogn og Fjordane - Førde
Åmødt Entreprenør AS, Klepppestø
Åsen & Øvrelid AS, Førde

Medlemsbedrifter BYGGOPP Hordaland

Amundsen Diving AS, Rubbestadneset
Arkoconsult AS, Valestrandsfossen
B Telle Trearbeid AS, Fjell
Backer Entreprenør, Bergen
Bergen Bydrift AS, Nesttun
Betongentreprenøren Sundt & Morstøl Bergen
Betonggulv AS, Søfteland
Betonmast Bergen AS
Bjørn Døsen AS, Os
Br. Ulveseth AS, Bergen
Brødrene Døsen, Hagavik
Brødrene Rio AS, Blomsterdalen
Buck & Jønsson, Nesttun
Byggmester Markhus, Bergen
Byggmester Grindvoll og Halhjem
Byggservice AS, Sandvoll
Constructa Entreprenør AS, Bergen
Consto Bergen AS, Bergen
DONAR AS, Blomsterdalen
Engelsen Anlegg AS, Stord
Engelsen Bygg AS, Stord

Engelsen Entreprenør, Stord
Entr. Magnar Sivertsen AS, Arna
Entreprenør Arvid Tvedt AS, Fyllingsdalen
Entreprenør Gerhardsen A/S, Hauglandshella
Entreprenør Magne Heldal AS, Straumsgrend
Fronta Bygg AS, Stord
G.H. Betongentreprenør
Gunnar Røsseland Entr. AS, Husnes
Hansen & Eknes AS, Lonevåg
Helgesen Tekniske Bygg AS, Valestrandsfossen
Høyer Odda, Odda
IMC Diving, Bergen
Implenja Norge AS, Nesttun
JM Norge AS, Bergen
J. Tangerås Murerservice, Valestrandsfossen
LAB Entreprenør AS, Bergen
Lemminkäinen, Olsvik
Malthus AS, Bergen
Mesta, Rådøl
Moelven Nordia AS, Bergen
NCC Construction AS Anlegg, Bergen

NCC Construction AS Bygg, Bergen
NCC Roads, Bergen
Nilsen & Sture Betong AS, Klepppestø
O L Kythe AS, Voss
OBAS Vest AS, Bergen
Rør-Dykk AS, Hagavik
Seadive AS, Fjell
Sjøentreprenøren AS, Bergen
Skanska, Bergen
Skjelnes Entreprenør AS, Seimsfoss
Spenncon AS, Blomsterdalen
Spilde Entreprenør AS, Voss
Stoltz Entreprenør AS, Bergen
Strand A/S, Bergen
Straume Betong Service AS, Straume
Tertnes Entreprenør Bergen
Veidekke Entreprenør AS, Bergen
Veidekke Industri Bergen
Ådnekvam Maskin og Transport - Nybygg
Åmødt Entreprenør, Klepppestø

Medlemsbedrifter BYGGOPP Sogn og Fjordane

AH - Bygg AS, Sogndal
Alf Ove Berdal, Feios
Alf Ståle Flo, Stryn
Allbygg Florø AS, Florø
Arne Bøe, Stryn
B. K. Mur og Puss AS, Sandane
Berdal Rør & Sanitær, Vik i Sogn
Brendsdal Bygg AS, Leirvik i Sogn
Buene Røyrservice, Balestrand
Bygg og Innredning AS, Kalvåg
Byggesenteret Audun Hundere AS, Sogndal
Byggmester Gjerland AS, Haukedalen
Byggmester Rune Vikøren AS, Øvre Årdal
Byggmester Steinar Sæterlid, Førde
Byggmester Stølsvik AS, Førde
Byggmester Trond Øien, Florø
Caverion Norge AS, Sogndal
Dale Rør AS, Førde
Dvergsdal og Sunde Betong AS, Førde
Dvergsdal og Sunde Bygg AS, Førde
Eikefjord Bygg AS, Eikefjord
Eikeland Bygg AS, Sande i Sunnfjord
Erlend Slåtten, Vassenden
Evebø Blikkenslagerverksted ANS, Sandane
Fargerike Øvrebø Fargehandel AS, Gaupne
Firda Bygg, Vassenden
Florø Bygg AS, Florø
Florø Entreprenør AS, Florø
Florø Mur og Betong AS, Florø
Florø Rør AS, Florø
Fredrik Vinsrygg, Stryn
Fretland Bygg AS, Lærdal
Fuhr Bygg AS, Gaupne
Furevik AS, Førde
Førde Byggsenter AS, Førde
Førde Elektro og Rør AS, Førde
Førde Metallprodukt AS, Førde
Førde Sementvare AS, Førde
Gaular Rør, Sande i Sunnfjord
Gravdal Bygg AS, Førde
Grønberg og Søner AS, Lærdal
Harald Kapstad AS, Førde
Hellevik hus Fjordane AS, Florø
HS Bygg AS, Stryn
Husevåg Rør AS, Måløy
Idehus Bremanger AS, Kalvåg
Isovent AS, Måløy
iStand a/s, Skei

Ivar A. Sunde AS, Vassenden
Joh Blikk AS, Florø
Jon Strømsnes AS, Florø
Jølster Betongbygg AS, Vassenden
Jølster Bygg AS, Vassenden
Jølster Rør AS, Skei i Jølster
Kleiven Sogn AS, Årdalstangen
Knut Sollid, Hornindal
Kollsete og Liheim Byggteam AS, Sogndal
Komplett Bygg Vest AS, Førde
Kr. A. Vik AS, Stryn
Kåre Bøe, Stryn
Kåre Magnar Naustdal, Nordfjordeid
Kåre Ottar Tinnereim, Hornindal
Lars Lindvik AS, Stryn
Lokreim Bygg og Betong AS, Lærdal
Luster Byggservice AS, Gaupne
Maler Rune Skilbrei, Naustdal
Malmester Arne Kalstad AS, Sande i Sunnfjord
Malvin Barlund, Vassenden
Mardal Rør AS, Sandane
Mesta Drift AS, Region Nordvest, Leikanger
Mesta Entreprenør AS, Lysaker
Midtun og Tveit Byggservice AS, Eivindvik
Mjømen og Berge Byggeverksemd AS, Mjømna
Murarfirma OO AS, Askvoll
NCC Construction AS, Anlegg Vest, Florø
Norblakk AS, Florø
Nordbohus Sogn AS, Sogndal
Norgeshus Naustdal Bygg AS, Naustdal
Norodd Myklebust, Dale i Sunnfjord
O. D. Bygg, Høyanger
Odd Bjørvik AS, Førde
Opal Entreprenør AS, Nordfjordeid
Promo AS, Førde
R. H. Rørservice AS, Sandane
Re - Bygg as, Byrkjelo
Reiakvam Rørservice AS, Naustdal
Roald Øen AS, Sogndal
Rørleggaren AS, Førde
Rørlegger Helge Nesbakk, Bremanger
Rørlegger R. Nigardsøy AS, Svelgen
Rørleggerservice Florø AS, Florø
Røyrleggjar Ingmar Fimreite AS, Sogndal
Røyrleggarservice Ola Skophamar AS, Hafslø
Røyrvik Bygg og Betong AS, Vik i Sogn
S. H. Nesbakk AS, Nordfjordeid
S. Kristofersson AS, Balestrand

S. Tennebø Rør AS, Måløy
Serfix AS, Svelgen
Sjur Gjerløw Byggeneste, Aurland
Skahjem Bygg AS, Brekke
Skanska Norge AS, avd. Florø, Florø
Skår VVS AS, Dale i Sunnfjord
Sogn Bygg og Montasje AS, Feios
Sogn Entreprenør AS, Gaupne
Sogn Røyr AS, Leikanger
Solsvik Mur og Puss, Holsen
Solvorn Laft og Bygg, Solvorn
Steinrike Førde Granitt AS, Førde
Stensbygg AS, Sogndal
Straumsnes Bygg AS, Straumsnes
Stryn Betongelement AS, Loen
Stryn Eiendom AS, Stryn
Stryn Trekultur AS, Stryn
SUNFO AS, Førde
Sunnfjord Rør AS, Førde
Sørsida Sag AS, Bjordal
Tharaso AS, Sogndal
Torleif Ripe, Skei i Jølster
TS Idehus, Terje Sunde AS, Vassenden
Tømrrar Trond Falkenstein, Naustdal
Tømrrarfirma Lågeide & Nesbakk DA, Bremanger
UNU AS, Måløy
Urheim Bygg & Montering, Skei
Utvik Bygg AS, Utvik
Vedvik Rør, Høyanger
Veidekke Entreprenør AS,
Distrikt Sogn og Fjordane, Kaupanger
Veidekke Entreprenør AS,
avd Sandane, Sandane
Veidekke Entreprenør AS, avd Sogndal, Sogndal
Vestlandshus Sogn AS, Kaupanger
Vestlandshus Stryn, Sølberg Bygg AS, Stryn
VVS Service Rune Berge AS, Hellevik i fjaler
Vaardal AS Blikk og Ventilasjon, Florø
Walther Sæthre & Co AS, Sogndal
Wis VVS Miljø AS, Florø
YIT AS, Førde, Førde
YIT AS, Sogndal, Sogndal
Øren Rørservice AS, Øvre Årdal
Årdal Byggservice AS, Årdalstangen
Årdal Rør og Sanitær AS, Årdalstangen
Åsen & Øvrelid AS, Førde

Våre samarbeidspartnere

Følg med i byggenæringen!
Vi holder deg oppdatert.

Foreldelse inntreer tidligere enn antatt

Partner Alf Johan Knag i advokatfirmaet Steenstrup Stordrange.

- Narvik kommune-dommen illustrerer hvor viktig det er å passe på at vederlagskrav ikke foreldes, særlig i entreprisekontrakter som kan vare i flere år.

Det sier partner Alf Johan Knag i advokatfirmaet Steenstrup Stordrange. Høyesterett har i dommen tatt stilling til når foreldelse av entreprenørens rett på avdragsbetaling inntreer. Temaet var om den alminnelige foreldelsesfristen på tre år inntreer dag for dag fra avdragsnota kunne vært sendt, eller med utgangspunkt i sluttoppgjøret.

- Det har vært antatt at foreldelsesfristen for krav på fremdriftsbetaling tar utgangspunkt

i sluttoppgjøret. Flertallet i Høyesterett kom imidlertid til at denne fristen løper allerede fra retten til å kreve avdragsbetaling oppstår, som er fra det tidspunktet arbeidet faktisk utføres. Tidspunktet utsettes imidlertid inntil en måned av standardens bestemmelse om at avdragsfakturaer ikke kan kreves oftere enn en gang i måneden.

- Høyesteretts avgjørelse innebærer at krav på avdrag kan foreldes allerede før overtakelsesforretning og sluttoppgjør, sier Knag. Dette viser hvor viktig det er å følge opp uavklarte forhold løpende. Foreldelsesfristen avbrytes ved rettslige skritt.

Medlemsaktiviteter 1. halvår 2014

14. januar: Bedriftsledersamling EBA Vestenfjelske, Hotell Norge, Bergen

6. februar: Medlemsmøte EBA Vestenfjelske, Bergen

7. - 8. mars: Årsmøte BYGGOPP Sogn og Fjordane og EBA Sogn og Fjordane

14. - 15. mars: Årsmøte BYGGOPP Hordaland og EBA Vestenfjelske, Solstrand Bad og Hotell, Os

29. april: Bygg- og anleggsdagen, Førde

5. juni: Medlemsmøte EBA Vestenfjelske (med befaringsbygg), Bergen

12. - 14. juni: Generalforsamling EBA, Kristiansund

Lønnsoppgjørsmøte i samarbeid med BNL - dato fastsettes senere

NB! Vestlandske Bygg- og Anleggsdag
30. oktober

Kurs 1. halvår 2014

Hordaland samtlige kurs blir i Bergen

22. januar: Offentlige anskaffelser del 4

29. januar: Overtakelse av bygg- og anlegg

4. - 5. og 11. - 12. februar: Grunnopplæring HMS (40 timers kurs)

19. februar: Offentlige anskaffelser del 5

20. februar: NS 8407 oppfriskning

18. mars: Håndbok 025, Prosesskode 1, Standard beskrivelsestekster for vegkontrakter

25. - 26. mars: NS 8407 todagers grunnkurs

Sogn og Fjordane samtlige kurs blir i Førde

4. mars: NS 8405

5. mars: NS 8407

Dato for kurs i Byggherreforskriften/Uavhengig kontroll fastsettes senere

Andre: Teori til fagprøve betong, tømmer, rørlegger, varme arbeider, kurs i sikkert arbeidsutstyr og instruktørkurs arrangeres fortløpende. Ta direkte kontakt med BYGGOPP Hordaland/Sogn og Fjordane.

Våre samarbeidspartnere

AFF

AT NHH NORWEGIAN SCHOOL OF ECONOMICS

VIA EGENCIA®
BUSINESS TRAVEL · EXPEDIA, INC.

Sparebanken
Vest